

Luise Rinser

Visat núm. 4

(octubre 2007)

per Heike van Lawick

Luise Rinser (Pitzling, Baviera, 1911) va estudiar psicologia i pedagogia. Treballà de professora del 1935 al 1939. El 1940 publicà la primera novel·la, *Die gläsernen Ringe (Els anells de vidre)*. Durant els anys següents se li va prohibir exercir la seva professió; el 1944 va ser denunciada per una amiga, i fou empresonada per altra traïció i propaganda subversiva contra les «forces defensives». El seu *Gefängnistagebuch (Dietari de presó)*, publicat per primera vegada el 1946, és el fruit d'aquesta experiència.

Rinser és també autora d'unes novel·les de forta connotació autobiogràfica, a més de literatura específica per a un públic més jove. Catòlica i socialista, sempre la va caracteritzar una actitud pública de compromís polític: el 1969, donà suport a Willy Brandt en la campanya electoral com a candidat socialdemòcrata a canceller; al costat de l'escriptor Heinrich Böll, intervingué contra el rearmament de la República Federal d'Alemanya; criticà la sentència contra Andreas Baader i Gudrun Ensslin (membres de la Fracció de l'Exèrcit Roig); prengué posició contra la prohibició de l'avortament, etc. El 1984, va ser candidata dels Verds per al càrrec de president federal. Durant els darrers anys de la seva vida, s'interessà activament per temes ecològics. Dels diversos guardons rebuts, destaquen el Heinrich-Mann-Preis (1987), que concedia l'Akademie der Künste der DDR, i el Elisabeth-Langgässer-Literaturpreis (1988). El 2002 va morir, als noranta anys, a Haching (Baviera). En català, s'ha publicat, també, *L'esquirrel* (1992).

Denunciada per una amiga i detinguda per propaganda subversiva, Luise Rinser va escriure aquest document impagable sobre l'existència quotidiana en una presó preventiva del Tercer Reich, on hagué de passar alguns mesos de l'any 1944. Amb sinceritat concisa, l'autora hi conta experiències ben intenses tal com les viu, és a dir, com a fets quotidians, integrats en la vida. Havia trobat paper i llapis amagats sota un tros de fusta del sòl de la cel·la, i emprà aquest material, entre altres coses, per mantenir mínimament àgil el cervell. Observa i anota tot el que veu i el que li contenen. En resulta una galeria de personatges de colors ben variats, que viuen situacions absurdes i han de fer front als problemes més elementals. Amb un estil senzill, parla de dones que denuncien amigues, de germans que volen assassinar la germana, d'homes que intenten enverinar les dones; també de l'odi nascut de l'enveja, de l'anul·lació de tot codi moral, però igualment de la fe en el socialisme, de la solidaritat inesperada, l'instint de supervivència, etc. En aquestes observacions, es combinen una distància autoimposada i la subjectivitat inevitable de qui està implicat, les reflexions més generals amb unes consideracions personals dictades pel moment. Convençuda que cal incorporar el passat en el present, que cal encarar-se amb els aspectes foscos del passat per poder aprendre'n i treballar per un futur millor, l'autora publicà i reedità el llibre per col·laborar a trencar el silenci que continuava envoltant l'època més negra d'Alemanya. Els dos pròlegs que acompanyen el *Dietari* el situen en el seu context i l'enriqueixen amb les reflexions de l'autora des d'una certa distància històrica. Clouen el llibre dues cartes: una de l'amiga que l'havia denunciada, escrita després de la guerra per tractar de justificar-se, i la resposta de l'autora.